

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt V. Ex concilio apud (a) Silvan.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPVT V.

Ex concilio apud (a) Silvan.

(b) Nulli liceat alienare rem immobilem Ecclesiæ, sive agrum, sive (c) rusticum mancipium, sive domum, sive hortum: nec creditoribus specialis hypothecæ (d) titulo obligare. (e) Alienationis autem verbum contineat (f) conditionem, (g) donationem, (h) venditionem, (i) permutationem, & (k) emphyteusim perpetuum contractum: sed omnes sacerdotes ab huiusmodi alienatione abstineant, pœnas timentes, quas (l) Leonina constitutio minatur.

NOTÆ.

(a) *Silvanect.* Burchardus lib. 3. *Decreti*, cap. 164. Bernardus Papiensis in 1. *collect.* sub hoc tit. cap. 4. citant textum hunc ex Concilio celebrato apud Silvanect. præsentem Ludovico Rege, cap. 5. Ivo Carnot. p. 3. *Decreti*, cap. 183. & p. 17. *cap. ultim.* refert textum hunc ex constitutione 7. Iustin. cap. 1. Et licet fuisset Concil. Silvanectense celebratum temporibus Nicolai I. anno 863. ad depositionem Rothaldi Episcopi Suedenensis, ut constat à Synodo Romana celebrata sub eodem Nicolao, ex *epist.* 32. *enfidem*, & ex traditis à Baronio tom. 10. anno 863. num. 69. tamen inter ejus acta non reperiuntur hæc verba; sed cum extent lib. 2. *Capitul. Lotharii*, cap. 29. credo in aliqua Synodo apud Silvanectum habitâ relata fuisse ea verba, & transcripta ex constitutione 7. Justin. cap. 1. apud Jul. Antecel. ex quo integram hujus textus restituo ita. [Nulla sub Romana diuisione constituta Ecclesia, vel xenodochium, vel prochorium, vel gerontocomium, vel brephorophium, vel monasterium, tam monachorum, quam sanctimonialium, archimandritam habens, vel archimandritissimam; Ergo his omnibus non liceat alienare rem immobilem, sive domum, sive agrum, sive rusticum mancipium, vel panes civiles; nec creditoribus, sive specialibus, sive generalibus hypothecæ titulo obligare. Alienationis autem verbum contineat venditionem, donationem, permutationem, & emphyteusim perpetuum contractum. Sed omnes omnino sacerdotes huiusmodi alienatione abstineant, pœnas timentes, quas Leonina constitutio minatur; id est, ut is quidem, qui comparavit rem loci venerabilis, reddat eam ei, cujus & antè fuerat, scilicet cum fructibus, aliisque emolumentis, quæ in medio tempore facta sunt; œconomum autem Ecclesiæ præstare lucrum, quod ex huiusmodi prohibita alienatione senserit, vel Ecclesiam damno affecerit; ita ut in posterum œconomus non sit. Non solum autem ipse, sed etiam successores ejus teneatur, sive ipse œconomus alienaverit, sive respiciens alienantem Episcopum non prohibuerit, & multo magis si consenserit. Tabellionem autem, qui talia interdicta instrumenta conscripserit, perpetuo exilio tradi oportet: Magistratus autem, qui eadem instrumenta admisserunt, & officiales, qui operam dederunt, ut monumentis intimentur donationes, vel cæteræ alienationes actis intervenientibus consenserunt, non solum magistratu, sed etiam dignitate, & facultatibus suis cadant. Remittit autem constitutio

ea, quæ in præterito tempore acta sunt: excipit autem quosdam contractus, quos in sequentibus exponit capitulis, per quos Ecclesiarum immobiles res alienari possunt.] Unde præsentis textus primò editus fuit à Justiniano in *dicitâ constitut.* 7. & ex eo transcriptus fuit inter Capitularia Lotharii lib. 2. cap. 29. & in Concilio apud Silvanectum habito, ex quo citatur in cap. 1. *de rerum permitt.* & ex illis codicibus Decretistæ, nec non Papiensis compilarunt, & ab eis Raymundus in præsentem transcriptus.

(b) *Nulli.* Hoc generali verbo comprehenduntur omnes Ecclesiarum Prælati, aut Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Præpositi, Archipresbyteri, Plebani, Presbyteri, ut aperte statuitur in Conciliis Agathensis, Epaunensis, Hispalensis, Oxoniensi, & Pontificum decretis, quorum verba referunt Gratianus in 12. *quest.* 2. Antonius Augustinus in *epit.* lib. 15. tit. 31. *per tot.* ita ut ex eorum sententia ad Prælatos etiam regulares extendatur præsentis prohibitio, nec non ad Ordinum Militarium Magistratos, & Priores: probant Rodriguez tom. 1. *regul. quest.* 27. artic. 12. Thom. Hurtado tom. 1. *de congrua sustent.* fol. 60. §. 16. Etiam comprehenduntur Capitulum Sede vacante. Redoanus *de rebus Ecclesiæ, quest.* 30. Prælati schismatici, cap. *unic. de schismat. cap. precaria* 44. 12. *quest.* 2. vel aliâ intrusi, cap. *alienationes* 37. 12. *quest.* 2. An etiam Summus Pontifex hac prohibitione Ecclesiæ comprehendatur, disputant tam Theologi, quam Juristæ? Et Papam hac prohibitione non comprehendi, deditur tum ex eo, quia Princeps legibus solutus est, l. *Princeps*, ff. *de legibus*; nec potest unus Pontifex legem dicere, quam præcisè successor observare teneatur; cap. *audum, de elect.* Tum etiam, quia in *extravag. Ambrosia*, hoc titul. expressè cavetur, pœnas statutas in alienantes res Ecclesiæ, locum non habere, quando consulto Romano Pontifice celebratur alienatio: igitur quia cum licentiâ Pontificis facta alienatio valet, ut deducit Redoanus *de rebus Ecclesiæ, cap.* 44. Hinc varîe resolvuntur quæstiones circa effectum consensus Apostolici, & subreptionem in eo admissam per Doctores relatos à Riccio in *praxi*, tit. *de alienat. rer. Ecclesiæ, ex decisione* 24. usque ad 103. quæ omnino superflua essent, si præsentem prohibitionem Summus Pontifex comprehenderet: quare donationem rerum Ecclesiæ sustineri in cap. *per tuas, de donat.* & in cap. *ad audientiam, de prescript.* communiter docetur. Sed in hac quæstione, ommissis quæ de alienatione rerum Ecclesiæ facta à Pontifice ex potestate absoluta, seu ordinariâ, tradunt relati Doctores à Redoano

Redoano de rebus Ecclesia, cap. 45. num. 8. dicendum est, præsentis prohibitione etiam Summum Pontificem comprehendit, ut aperte probatur ex cap. non liceat Papa 12. quæst. 2. cujus textus meminit Paulus IV. in constitutione Injunctum, edita anno 1555. tom. 1. bull. ubi de Pontifice agi certum est; quia licet olim aliquando Episcopi Papæ dicerentur, ut probat Ambianus ad Tertul. de pudic. cap. 13. observ. 1. tamen hoc nomen proprium est Summi Pontificis, ut probat Bellarminus lib. 2. de Roman. Pontifice, cap. 31. quare hanc sententiam ex eodem textu probatur Azor p. 2. lib. 9. cap. 1. quæst. 3. Covar. lib. 2. var. cap. 17. num. 2. & cap. 18. Barbosa de potest. Episcopi alleg. 95. num. 23. Peyrin. Lezana, Bossius, & alii relati ab Hurtado tom. 1. de congrua, subresol. 25. §. 14. Ratio hujus sententiæ est, quia sicut cura Ecclesiæ Pontifici incumbit, ita & protectio rerum, sine quibus conservari non potest, cap. si quis objecerit 7. 1. quæst. 3. Unde Pontifex, si sine justa causa rem Ecclesiæ alienaverit, licet alienatio subsistat, peccat tamen lethaliter. Sanchez lib. 8. de matrim. disput. 13. num. 6. quamvis aliter distinguit Navarrus de spoliis cleric. §. 3. num. 8. hoc enim exigit vis directiva legum, juxta quam obligantur Principes observare leges à se, vel successoribus latas, ut probavi in cap. 1. de probat. licet pœnis statutis in alienantes res Ecclesiæ Pontifex non ligetur; quia quoad vim coactivam Princeps solutus est legibus. Cujacius lib. 15. observ. cap. 30. Mendoza de pallis lib. 1. cap. 5. Valquez ad 1. 2. D. Thoma, disput. 167. cap. 1. & 2. Suarez lib. 3. de legibus, cap. 22. Salas eod. tract. disput. 14. sect. 2. & 3. Causa verò legitima subsistente, alienatio rei Ecclesiæ facta à Pontifice absque alia solemnitate, defenditur dicto cap. per tuas. dicto cap. ad audientiam; quia auctoritas ipsius supplet defectum solemnitatis, argumento textus in l. 2. C. quando decreto opus non est; juxta quam doctrinam accipiendus est textus in dicto cap. non liceat Papa; dum docet, quod non liceat Papæ pro aliqua necessitate alienare res Ecclesiæ, hoc est, ut pro qualibet necessitate eas alienare non debeat, sed tantum pro magna, quæ justam causam præbeat alienationi.

3. (c) Rusticum mancipium.] Sicut Romani ad agrorum culturam servis utebantur, l. si mancipia 19. l. cum de lanionis 18. §. si fundus, ff. de fund. instruct. apud quos inter mancipia rustica enumerabantur mulier, custos fundi, aut prædii, villicus, molendaria, bubuleus, putatores, fossiores l. in testamento, §. mulier, ff. eod. titulo: ita & Ecclesia ad agros colendos plerumque in villis servis propriis utebatur; unde in Concil. Tolet. 16. can. 5. caveatur, ut ea Ecclesia, quæ usque ad decem habuerit mancipia, super se habeat sacerdotem; quæ verò minùs decem mancipia habuerit, aliis conjungatur Ecclesiis. Et in Concilio Agathensi, can. 6. de his agunt Patres ibi; Castellus, vel mancipiola Ecclesiæ. Notantur Bosquetus ad Innoc. III. lib. 1. epist. 16. Meursius in Glossario, verbo Rusticum. Præclare verò definiunt leges Bajuvariorum operas, & tributa colonorum, ac servorum Ecclesiæ tit. 1. cap. 4. quem totum hic scribo; ne dubium quidem lectoris animo possit residere; [De colonis, vel servis Ecclesiæ, qualiter serviant, vel qualia tributa reddant, hoc est agrarium, se-

cundum estimationem judicis, provideat hoc Judex, secundum quod habet, donet. De triginta modis tres donet, & pasuarium desolvat secundum usum provincie. Andecingas legitimas, hoc est pericas decem pedes habentem, quatuor pericas in transverso, quadraginta in longo: arare, seminare, claudere, colligere, & tradere: à tremisse unusquisque accola ad duo modia fationis excolligere, seminare, colligere, & recondere debeat, & vineas plantando claudere, fodere, propaginare, & præcidere, vindemiare. Reddant decimum falcem de lino, de apibus decimum vas, pullos quatuor, ova quindecim reddant. Parasfredos donent, aut ipsi vadant, ubi eis, si injunctum fuerit, angarias cum carro faciant usque 1. leucas, amplius non minentur. Ad casus dominicas stabulare feminile, granicam, vel tuninum recuperandum, pedituras rationabiles accipiant; & quando necesse fuerit, omnino component. Calcifurnium ubi prope fuerit, ligna, aut petras 1. homines faciant; ubi longè fuerit, C. homines debeant exire, & ad civitatem, vel ad villam, ubi necesse fuerit, ipsam calcem trahant. Servus autem Ecclesiæ secundum possessionem suam reddat tributa. Operas verò tres dies in hebdomada, in dominico operet: tres verò sibi faciat. Si verò dominus ejus dederit ei boves, & alias res, quas habet, tantum serviat, quantum ei per possibilitatem impositum fuerit, tamen injustè neminem opprimat.] Ubi per andecingas intelliguntur operæ aratorie; & per parasfredos equi majores, & generosiores equis ordinariis, ut exponunt Cujacius ad titul. C. de cursu publico, Lemaitre lib. 3. de bonis Ecclesiæ, cap. 6.

(d) Hypotheca.] Ut dicimus in cap. 1. de pignor.

(e) Alienationis autem verbum.] Cum alienatio sit rei suæ, juxta se in alium translatio, juxta Senecam lib. 5. de beneficiis, cap. 7. & illustant Fornerius, Gentilis, & Gedeus in dicta l. alienationem, ff. de v. f. Rither. de alienat. in princip. variè sunt modi transferendi res proprias, aut jus sibi competens; an verò ad perfectam alienationem desideretur domini translatio, pro solutione illius questionis, utrum mutuum sit alienatio, disputant Salmatius de mutuo, Gibalinus de usuris p. 1. cap. 2. artic. 4. ubi de alienationibus peculiaribus, tam ex jure gentium, quam Quiritum latè agunt.

(f) Conditionem.] Innocentius in præsentis vocem hanc accipit pro contractu conditionali, per quem prædium Ecclesiæ reddatur conditionale, id est, causa, seu natura prædii; quæ sententia meritò ab omnibus improbat. Alii legunt conductionem, quos idem Innocentius reprehendit ex eo, quia conducere non est alienare, l. penult. §. instituto, ff. de legat. 2. quia locatio, sive conductio; non solet dominium mutare, l. non solet 39. 23. ff. locati, l. ad probationem, l. si conductionis 26. C. eod. tit. Quintinus in repetit. ad hunc textum, legit conditionem testamenti, quia qui testamentum condit, alienat; sed meritò eum reprehendit Germonius lib. 2. animadverti, cap. 20. Alii legunt concessionem, quia concessio alienationis species est, ex cap. cum nos, de his quæ sunt à Pralat. cap. 2. hoc titul. in 5. compit. Tandem his omnibus omittis Cironius in præsentis retinet conditionem, & exponit, id est, pæ-

tionem

tionem super rebus Ecclesiæ initam; nam verbum *conditio*, sumitur pro pacto, l. *societatem*, ff. pro socio. Inde stare conditionibus, pro servare pacta apud M. Tullium lib. 16 ad Tyronem, ibi: *Sim illi facte conditionibus stare noluerint, bellum paratum est. Et l. sed Celsus 6. §. conditio, ff. de contrahenda emptione, l. de iuri 7. C. de pactis.* Prohibetur igitur juxta mentem Cironii in præfenti pacto super rebus Ecclesiæ, quæ præjudicium afferre potest, cap. *plerique, de pactis*; non tamen omnis pactio, sed ea tantum, quæ damnum afferre potest Ecclesiæ, ut exprimitur in dicta extravag. *Ambitiosa, hoc tit.* in illis verbis: *Omneque pactum, per quod ipsorum dominium transfertur.* Quæ sententiâ retentâ, aliqui inferunt, pactum retrovendendi, aut simile emptionis resolutorium, nec ex intervallo, nec in continenti à Prælatis Ecclesiæ apponi posse sine debita solennitate, aliâ nullum esse, ut docuit Fachineus lib. 2. *contro. cap. 3. quæ doctrina quoad pacta ex intervallo adjecta planè procedit, ex traditis à Glossa verbo Emissi, in l. 6. C. de prædii minor. Pinel in l. 1. p. 3. num. 54. C. de bonis matern.* Circa pacta verò resolutoria adjecta in contractu, quem potuit Prælatus sine solennitate celebrare, dubium est: & pro sententiâ Fachinei facit verbum hoc, *conditorem*, quo prohibetur, juxta Cironium, pacta quibus Ecclesia rerum suarum dominium amittit: sed per pactiones resolutorias, veluti de retrovendendo, legis commissoria; aut additionis in diem, dominium rei emptæ in venditorem transfertur, l. *ubi autem 4. §. sed & Marcellus, ff. de in diem addit.* ideoque potest actione in rem uti, l. *si quis hac lege 41. ff. de rei vind.* ergo hujusmodi pacta resolutoria, etiam in continenti, sine solennitate adjecti nequeunt. Facit etiam, quod hujusmodi pacta, quibus alienationi aditus paratur in rebus minorum, absque debita solennitate inita improbebantur, l. 1. §. *final. ff. de rebus eorum, l. si ad resolvendum 7. C. de prædii minor.* docent Albericus ibi, Fabianus de Monte in tractat. de emptione, *question. 7. in princip.* Menochius lib. 2. de arbitri. casu 171. num. 11.

Contrariam tamen sententiâ, videlicet hujusmodi pacta resolutoria, sine solennitate adjecti posse à Prælato Ecclesiæ, vel tutore in contractibus à se utiliter gestis, docuerunt Cagnolus in l. 2. num. 151. C. *pact. inter emptor.* Titaquel. de retract. *convent. tit. final. num. 13.* Pinel. dicta 3. p. num. 54. Gutierrez de tutel. 3. p. cap. 5. Larrea 1. tom. *decis. 40. num. 70.* Cyriacus *contro. servent. lib. 2. contro. 239. §. sequenti.* Vela 2. tom. *dissert. 37. num. 43.* pro qua sententiâ expendi possunt textus in cap. *verum 4. de condit. apposi. l. causam 20. ff. de manumiss. l. si rogatu 20. §. sed & si hac, ff. de manumiss. vindict. l. 1. C. quando decret. opus non est;* ubi hujusmodi pacta resolutoria sine solennitate in contractibus lucrativis admittuntur: ergo & in onerosis non debent improbari. Accedit quia per hujusmodi pacta resolutoria, non tam dominium transfertur, quam contractus resolvitur, *dist. l. si quis hac 41. ff. de rei vind.* ubi Antonius Faber. Igitur servanda sunt à Prælato vel tutore in illis casibus, in quibus ipsi sine solennitate contrahere valent. Fuscè eam probant Montero à Cueva *decis. 47.* Arias de Mesa lib. 3. *var. cap. 25. num. 13.* Olea *decis. jurium lib. 2. q. 2. per totam.* Nec hac

sententiâ retentâ obstant præfens textus, & textus in dicta extravaganti *Ambitiosa*, ibi: *Pactum, per quod dominium transfertur.* Nam his verbis improbantur pactiones, per quas intendit Prælatus transferre dominium irrevocabiliter acquisitum: at in specie pacti resolutorii nulla fit alienatio, cum ad eventum utque conditionis dominium retineatur. Nec etiam obstat textus in d. l. 1. §. *final. ff. de reb. eorum.* nam in eo textu non fuit apposta pactio resolutoria, aut ea, quæ venditionem revocabilem præferret; sed pactio illa, quæ cum dominium minori quantum ostenderet, nova obligatione, quæ alienationi aditum parabat, minorem adstringebat; fuit enim in ea specie conventum, ut quamdiu pretium non solveretur, pignori esset supposita res empta; cum autem pignus in re aliena non consistat, l. 2. C. *si aliena res, l. si rem alienam, ff. de pignorat. act. l. 1. ff. de pignoribus,* & qui vult consequens, antecedens etiam necessarium velit, l. 2. ff. *de iurisdict.* inde fit, ut actum intelligatur, quod transeat in minorem dominium rei emptæ, quoties ipsi hac lege venditur res, ut quoad ipse pretium solverit, res pignori subiecta sit; quo casu valet quidem venditio, sed constitutio pignoris vitatur, quia in ipsa pignoris obligatione non intercessit solennitas, quæ in alienatione rerum minoris desideratur. Sed hæc interpretatio, etsi defendi possit, admittit sententiâ eorum, qui docuerunt, quod licet in emptione celebrata ab Ecclesiâ, vel minore, adjecti possit pactum resolutorium, ex quo opportuno tempore tollitur intellectus prioris contractus; tamen constitutio pignoris etiam in continenti fieri non potest, quia per eam salvo manente contractu læditur jus publicum, quod exigit certam solennitatem in alienatione rerum Ecclesiæ, seu minoris, quam defendunt Fachineus *dist. lib. 2. contro. cap. 3.* Trentacinq. lib. 2. *vari. tit. de minor. resol. 9. num. 7.* Lara de vita hominis *cap. 23. num. 11.* Hermosilla in l. 4. tit. 5. part. 5. *glos. 2. num. 25.* Acosta de privileg. *credite. ampl. 4. num. 3.* Vela *dissert. 37. num. 32.* Faber in *Papm. tit. 12. princip. 8. tit. 55.* Larrea *decis. 40. num. 71.* Arias de Mesa lib. 3. *vari. cap. 25. num. 13.* tamen juxta contrariam sententiâ, quæ non solum pactum resolutoriam in continenti in ea specie admittit, verum & pignoris constitutionem, quam defendunt Montero à Cueva *decis. 37.* Olea *de cess. jur. tit. 2. quest. 2. num. 24.* sustineri non potest; siquidem in eo §. finali, juncta lege sequenti, conventio adjecta fuit in continenti, & nihilominus improbat: igitur quia in pacto resolutorio etiam in continenti adjecto adhiberi debet solennitas, quæ in alienatione rerum minoris desideratur: quare responsum illud Vlpiani difficile; nec ad causantur decisionem allegari posse dixerunt Larrea ubi supra, *num. 96.* Acosta *dicta ampliat. 4. num. 5.* & perduram esse Vlpiani sententiâ docuit Martiengo in l. 2. tit. 3. lib. 5. *recopil. glos. 1. num. 17.* Sed adhuc hac sententiâ secundâ retentâ dici potest cum Doctore Olea *dicta quest. 2. num. 41.* in eo textu conventionem illam, ut prædia essent loco pignoris, donec pretium solveretur, non fuisse in continenti adjectam tempore venditionis celebratæ, sed tempore traditionis; unde cum ex intervallo pactum illud adjectum esset, ideo juxta supra tradita non sustinetur, nisi adhibita solennitate, quæ in alienatione rerum minoris

noris desideratur. Similiter pactum ex intervallo fuisse adjectum in d. l. si ad resolvendum, l. 2. C. si adversus donat. docuerunt Larrea dict. decis. 40. num. 70. Cyriacus contrav. 240. num. 10. Olea ubi supra, num. 18. Verum etiam omnia hucusque tradita vera sint, admittunt sententiam Cironii, qui conditionem in presenti, pro conventionione accipit, seu pro pactioe, mihi semper placuit sententia Antonii Augustini in presenti, Cujacii hic, Germonii dicto cap. 20. & lib. 3. de sacror. immunit. cap. 17. num. 97. qui prolixius rejiciunt dictionem hanc, conditionem, ab hoc textu; nam cum in ejus autographis, & codicibus, ex quibus praesens textus transcriptus fuit, non reperitur, videlicet in dicta constitutione 7. Justin. dict. capitul. 29. apud Ivonem, & Burchardum, non est ratio, quare eam admittamus, praecipue cum in nulla alia canonica decisione, ubi de alienatione rerum Ecclesiae agitur, reperitur.

(g) Donationem.] De qua agemus in cap. 3. de donat.

(h) Venditionem.] De qua egi in cap. 1. de his quae sunt a Praelate.

(i) Permutationem.] De qua agemus in cap. 1. de rerum permut.

(k) Emphyteusim.] De quo alienationis modo agemus in cap. ad aures, hoc tit.

(l) Leonina constitutio.] An haec verba referantur ad constitutionem Leonis IV. Pont. relatum ad Gratiano in cap. monerem 18. 12. quest. 2. an vero ad constitutionem Imperatoris Leonis, de qua statim, quaerit Germonius lib. 3. de sacror. immunit. cap. 17. num. 94. qui docet, in presenti agi de constitutione Pontificis Leonis; sed Glossa, & communiter repentes in presenti rectius verba relata acceperunt de lege Leonis, per quam latius, & accuratius consultum est Ecclesiae, prohibita rerum ejus alienatione. Quae constitutio Leonis, & Anthemii extat in l. iubeamus, C. de sacros. Eccles. inter quam, & constitutionem Anastasii relatum in l. privilegia. 17. C. eod. titulo, & aliam Justin. in dicta Novel. 7. illud interest, quod Leonina constitutio tantum pertinet ad majorem Ecclesiam Constantinopolitanae, ejusque rerum immobilium alienationem inhibuit; lex autem Anastasiana portexit jus illud etiam ad alias Ecclesias, quae suberant Patriarchae Constantinopolitanae, vel in eadem urbe, vel intra ejus territorium. Deinde eadem lege cautum fuit, ut aliarum Ecclesiarum res immobiles alienari possent, interveniente decreto, sive cum causa cognitione, & monumentis actorum apud Magistratum census, vel defensores civitatum. Tandem Justinianus in dicta Novel. 7. Anastasii constitutionem abrogavit, Leoninam vero confirmavit, & multis capitibus auxit, ut constat ex ejus serie supra relata, ex qua Novella 7. & pariter ex Novella 120. delumpta est authentica Hoc jus, C. de sacros. Eccles. quae transcripta legitur apud Gratianam in cap. 2. §. hoc jus 10. quest. 2. De penis vero a sacris canonibus statutis in alienantes res Ecclesiae, agemus infra in commentario sequenti.

COMMENTARIUM.

EX hoc textu talis venit exagitanda assertio: **Res Ecclesiae alienari non debent.** Idem cavetur **Conclusio** traditur & in cap. quisquis 19. cap. Apostolicos 33. cap. Diaprobatur.

coni 35. cap. quidquid 36. cap. Abbatibus 41. cap. sicut 49. cap. non liceat 48. Et fere per totam 11. quest. 2. cap. infames 17. 6. quest. 1. cap. 1. 10. quest. 2. cap. possessiones 62. 16. quest. 1. cap. si sacerdotis 10. 16. quest. 3. cap. quicumque 2. 17. quest. 4. cap. 1. cap. tua, de his quae sunt a Praelate. cap. 2. de donat. cap. 1. Et per totum, hoc tit. lib. 6. Clementina 1. eod. titul. extravag. ambitiosa, eod. tit. Concil. Areliaen. 4. can. 9. Et Episcopus, qui de facultate propria Ecclesia nihil reliquit, de Ecclesia facultate si quid aliter, quam canonis eloquuntur, obligaverit, vendiderit, aut distraxerit, ad Ecclesiam revocetur. Et can. 11. ibi: Si quid Abbatibus, aut sacris monasteriis, aut parochiis pro Dei contemplatione oblatum fuerit, in sua proprietate hoc Abbatibus, vel Presbyteri minime revocabunt, nec alienari a sancto fratribus debet. Et can. 12. ibi: Quicumque clericum aliquid jure ecclesiastico, seu per scripturam acceperit ad utendum, & postmodum alienare quacumque occasione voluerit, non valebit. Et canone 34. ibi: Quisquis agellum Ecclesiae in die vite suae a quocumque sacerdote, cui potestas est, acceperit possidendum, quacumque ibi profecerit, alienandi nullam habeat potestatem. Aurel. 1. can. 13. ibi: Ne cui liceat res, vel facultates Ecclesiae, aut monasterii, vel xenodochii pro quacumque elemosyna cum iustitia delegatas retinere, alienare, atque subtrahere. Tolet. 3. can. 3. Haec sancta Synodus nulli Episcoporum licentiam tribuit res alienare Ecclesiae, quoniam & antiquioribus canonibus haec prohibetur. Tolet. 9. can. 3. §. 8. Narbonense can. 8. Parisiense lib. 1. cap. 17. quorum verba refert Antonius Augustinus in epit. lib. 15. tit. 31. l. iubeamus 14. autem, hoc jus, l. penult. C. de sacros. Eccles. Novel. 7. §. 120. Justin. Trident. sess. 22. de reform. cap. 11. Constitutio Emanueles Comneni, aut Bulla aurea de prohibita alienatione rerum ecclesiasticarum, apud Ballamonem in notis ad 7. Synodum, can. 12. pag. 516. ex editione Gent. Herbert. & postea ab Edmund. Bonet. in lib. juris Orient. & Dionys. Gothofredo post novellas Justiniani, & Leonis, sub praedicto Emanuele, tit. 9. §. 10. l. 1. §. 2. tit. 14. part. 7. Illustrant ultra congestos in presenti a Barbola & Garanna, Castillo de us. cap. 64. Trentacinquies lib. 3. var. tit. de rerum alienat. resolut. unic. per tot. Hermosilla in l. 3. titul. 3. part. 5. gloss. 1. per tot. Vela rom. 1. decis. 15. Barbola lib. 3. juris eccles. cap. 30. per totum, & de potest. Episcop. alleg. 55. Lothetius de re benef. lib. 3. cap. 25. plures referens Carvallo in cap. Raynuntum, 2. p. num. 314. Arias de Mesa lib. 2. var. cap. 41. & lib. 3. cap. 23. Olea de res. jur. tit. 2. quest. 1. §. 2. Anguianus lib. 1. de legib. contravers. 14. Germonius lib. 2. animado. cap. 20. Ballamon in can. 12. Synodi 7. & in canone 29. §. 36. Synodi Carthag. & in can. 13. Concil. Antyr. Corvinus lib. 2. apoborsm. titul. 41. Cujacius in presenti, Quintanaadvennas lib. 2. eccles. a num. 68. Chopinus lib. 3. de sacra pol. tit. 6. Valenzuela consil. 3. Hieronymus Garcia tom. 2. polit. regnl. fol. 621. Rodericus Suarez allegat. 21. Thomas Hurtado tom. 1. de congrua sustent. resolut. 2. per tot. Velasco de privil. pauper. lib. 1. quest. 22. Petrus Gregorius lib. 1. de repub. cap. 31. Vigel. in methodo juris can. fol. 369. P. Grethlorus lib. 3. de immunit. eccles. Schonbornerius lib. 4. polit. cap. 2. Gibalinus tom. 2. de negot. lib. 4. cap. 8. Farin. in reperit. de contract. quest. 10. Delbene tom. 2. de immunit. cap. 17. Datus de benef. sect. 7. Rosellius

Rouffellius lib. 5. hif. Pontif. iurisd. cap. 1. Olea de cell. iur. tit. 7. quæst. 1. num. 2. Botiller. de succ. cap. 2. theor. 76. Matius lib. 1. resol. cap. 4. usque ad 7. Castillo de aliment. cap. 64. Paulus Melius in eius addit. Germonius lib. 3. de sacr. immunit. cap. 17.

9. Inpagina-
tur traditio
vtrius.

Sed pro dubitandi ratione in præsentem assertionem ita inturgo. Certum est, Ecclesiam veterum suarum rerum dominium habere, ut probavi cap. 1. Et 2. hoc titulo: unde sequitur necessarium ad libitum posse de illis disponere, easque quocunque titulo alienare, & in alium transferre, s. per traditionem, Insti. de rer. divis. l. quâ ratione 9. s. hoc quoque, l. traditio 20. ff. de acquir. rer. domini. l. incivile 12. C. de rei vind. l. in re mandata 21. C. mandati. In hoc enim præcipuum dominii partem consistere certum est, ut latè probat Donellus lib. 9. comment. cap. 9. Unde dicendum videtur, nullâ potuisse prohiberi lege hanc liberam disponendi facultatem. Augetur hæc difficultas ex eo, nam qui repudiat legatum, vel hæreditatem, alienat res in ea comprehensas, l. magis puto 9. S. si pupillus, ff. de rebus eorum, l. quod si minor, 24. s. non semper, ff. de minor. l. final. C. de repud. hæredit. Sed Prælati Ecclesie potest propria auctoritate repudiare hæreditatem, vel legatum Ecclesie relictum, ut de hæreditate constat ex cap. final. 17. quæst. 2. De legato suadetur ex eo, quia acquisitio legati conuenit in se lucrum, l. legatum 34. de legat. 2. & per consequens sicut in lucro acquirendo potest servus Domino præjudicare, l. final. s. si autem, C. de acquir. hæredit. ita & Prælati poterit repudiare legatum Ecclesie relictum. Augetur hæc difficultas ex eo, quia usucapio, seu præscriptio alienatio est, l. alienationis 28. ff. de verb. sign. sed res Ecclesie usucapione, & præscriptione acquiri possunt, cap. 1. cap. ad aures, de præscription. ergo quia res Ecclesie alienari possunt.

10. Prælati
non habent
potestatem

Quâ dubitandi ratione ita fœlicitè minime obstat, vera est præfens assertio, pro cuius expositione præmissis, quæ pro origine huius prohibitionis repetenda adduxi in cap. 1. de his quæ sunt à Prælat. sciendum est, quod sicut in quibusdam casibus emere & vendere compellimur, ut in exemplis relatis in l. 1. s. cura ff. de offic. Præfati. urb. l. 2. ff. de his qui sunt sui, l. 2. C. de patribus qui filios: ita & converso jus nunquam alienandi facultatem domino aufert, quamvis eam interpretatione coangustandam, utpote odiosam, extimer. Socinus consil. 112. num. 21. volum. 1. Cujus generis plures prohibitions inveniuntur in utroque jure, ut probat Donellus lib. 9. comment. cap. 10. inter quas est illa, quæ res Ecclesie vetat alienare, tot utriusque juris sanctionibus confirmata. Circa alienationis autem modos, & contractus à Prælati Ecclesie sine debita solennitate celebrandos, ultra relatos in præsentis textu, Interpretes nonnullos addunt, & examinant, veluti cessionem actionum, an videlicet Ecclesia possit eas cedere? quam questionem pro utraque parte doctè exagitat Olea de cell. iur. tit. 2. quæst. 1. qui eam ita resolvit: Aut jura competunt ad res immobiles, vel mobiles, sed pretiosas, aut quæ servando servari possunt, & eo casu affirmat cessionem non posse fieri ab Ecclesia sine solennitate à jure præscripta: vel jura competunt ad res mobiles, vel quæ servando servari

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars I.

non possunt, & tunc cessionem admitti absque ulla solennitate. Secundo circa concursum creditorum formandum à Prælati inter creditores Ecclesie idem disputat Salgado part. 1. Labyrinthi, cap. 1. s. 3. & resolvit, hodie Ecclesiam, minorem, vel Reipublicam nullo præmissis decreto, & absque juris solennitate posse formare concursum cum suis creditoribus. Alios casus resolvunt in utroque foro Hieronymus Garcia, & Thomas Hurtado abisproximè. Præfentis verò prohibitionis causas, seu rationes varias adducunt Interpretes; licet non omnes ita veras. Primam deducunt ex eo, quia talis prohibitio lege divina nititur, juxta illud Levitic. cap. 25. ibi: Sub urbana Levitarum ne vendiant, quia possessio sempiterna est. Facit quia semel res Deo dicata, ad humanos usus transferri non debet, cap. nulli 3. cap. injustum 55. 12. quæst. 2. cap. injustum, de rer. permut. cap. quæ semel 4. 19. quæst. 3. cap. ad hæc 4. de relig. domibus, cap. semel, de reg. jur. in 6. Sed hæc ratio sustineri non potest; nam aliàs sequeretur, nullo in casu prædia ecclesiastica posse alienari, quod falsum est, ut infra dicemus: quare alia communiter assignatur ratio ex favore religionis petita; quia summa est ratio, quæ pro religione facit, l. sunt 43. ff. de religiosis, l. sanctimus 22. C. de sacros. Eccles. cap. in præsentia, de probat. Sed his rationibus omissis, veræ causa præfentis prohibitionis exprimuntur in ipsius constitutionibus, ubi talis prohibitio statuitur. Prima in dicta l. subemus 14. repetita in cap. 2. 10. quæst. 2. in illis verbis: Ut sicut ipsa religionis, & fidei mater perpetua est, ita ejus patrimonium fugere servetur illatum. Quæ innuunt utilitatem Ecclesie huic prohibitioni occasionem præbuisse. Est enim valde conveniens Ecclesie, ut ei conserventur bona propria, ex quibus sumptus exhibeat ad alendos ministros, & instauranda ædificia, cum sine bonis temporalibus stare non possint, cap. si quis 7. 1. quæstion. 3. notantur Aneas Robertus lib. 2. rer. iudic. cap. 2. Valenzuela contra Venetos 1. p. num. 63. optimè Donellus lib. 9. comment. cap. 10. idè oportet potestatem Prælatorum Ecclesie certis finibus coercere, ne sub prætextu administrationis in vitium dissipationis irruant, quod longè abhorrent sacri canones, cap. venerabili 37. de offic. deleg. Secunda ratio redditur in cap. quisquis 19. 12. quæst. 2. videlicet, quia non decet ut Prælati dispergat quæ non collegit: hæc autem impulsiva tantum est, non finalis; nam licet ministerio Prælati res Ecclesie acquisita sit, non minus alienari prohibetur, quam aliæ res Ecclesie, cap. 1. Et 3. 12. quæst. 3. Accedit exemplum minorum, de quibus ad Ecclesiam valet argumentum, cap. auditis, de integritate restitu. nam minoribus, & eorum tutoribus etiam prohibitum est prædium rusticum aut urbanum distrahere, l. 1. s. 1. ff. de rebus eorum, l. 2. Et per tot. C. de prædiis minor. vel etiam rei mobilem pretiosam, l. lex 22. C. de administrat. it. ergo sicut tutor res minoris sine decreto, & solennitate à jure præscripta alienare nequit; ita nec Prælati Ecclesie, qui pro tutore habetur, ejus bona sine debita solennitate alienare valet. Quando autem ex transcurso temporis præsumatur solennitatem inter eos esse, explicat Marinus lib. 1. resol. cap. 28.

Cum ergo ob Ecclesie utilitatem distractio bono.

11. De rebus alienari prohibitis.

Handwritten notes in red ink, including the word 'ECCLESIA' and other illegible characters.

bonorum ejus prohibita sit, plerunque autem expedit, atque utilis sit alienatio, ut dicitur in *l. jubemus, §. sane, C. de sacros. Eccles.* faciunt textus in *l. quod si minor 2. §. 1. ff. de minoribus, l. cum plures 12. §. 1. ff. de administr. tut.* ut contingit in rebus, quæ sine detrimento ob interitum servari non possunt, argumento legis quæ tutoris, *C. de administr. tut.* ideo hæc prohibitio absoluta non est; immò licet rei appellatio latissima sit, *l. rei §. 1. rei 23. ff. de v. s.* tamen in præsentibus non æqualiter in omnibus rebus procedit; primis enim Ecclesiæ canonibus tantum immobilia, servi rustici, coloni, & annui redditus alienari prohibebantur ex hoc textu, ibi: *Rem immobilem, cap. ut super 8. cap. ad audientiam 9. hoc tit.* exceptis prædiis modicis, de quibus agemus in *cap. ut super 8. §. possessiones, hoc tit.* res autem mobiles absque ulla solennitate distrahi poterant. Postea protracta fuit hæc prohibitio ad res mobiles pretiosas, seu quæ servari possent, *dict. extravag. ambigua.* Nec tunc obstat textus in *cap. ut super 42. de elect. lib. 6.* quem exponit Garraña in *presenti.* Quæ tamen dicantur mobilia, & an pecunia, annui redditus, & actiones pro immobilibus habeantur, latè prosequuntur Vespertini nostri Antecessores in *presenti.* Olea *dict. ut. 2. quest. 1.* Hieronymus Garcia, & Thom. Hurtado ubi supra.

12. Nec etiam sacri Canones absolute inhi-
 bent rerum Ecclesiæ alienationem, sed ita demum, si
 fiat sine causa, absque juris solennitate; unde
 alienatio quæ fit servatis servandis, sustinetur;
 quare exponendum superest, quænam causæ suf-
 ficiant ad talem alienationem? Et Glossa in *cap.*
summa 12. quest. 2. tres causas agnoscit, necessi-
 tatis videlicet, utilitatis, & inutilitatis, quas de-
 ducit ex *cap. sicut 16. cap. sine exceptione 52. cap.*
terrulas 53. cap. aurum 70. cum sequenti, 12.
quest. 2. Authent. hoc jus, l. sancimus, C. de sa-
crof. Eccles. Novella Justin. quam edidit etiam
 ac notis illustravit P. Pitheus *post collat. leg. Mo-*
saic. pag. 192. Glossam sequuntur Redoanus *de*
rebus Eccles. quest. 19. Gilkenius in *dicta authent.*
hoc jus, Molina de iustitia disp. 468. conclus. 2.
 Menochius *lib. 2. de arbit. casu 172. num. 8.* quæ
 omnes causæ utilitatem Ecclesiæ respiciunt, &
 comprehenduntur in *dicto cap. sine except.* in illis
 verbis: *Aliquid horum fiat, ut meliora; & in dicta*
extravag. ibi: Cum evidenti utilitate. Quare hæc
 causa finalis dicitur à Doctoribus permittendæ
 alienationis. De solennitate in hac alienatione
 adhibenda nonnulla adduxi in *c. 1. de his que fiunt*
à Prælat. & an alienatio sine solennitate, sed cum
 causa celebrata nulla sit, dicemus infra in *c. 6.*

13. Nec obstat dubitandi ratio supra expensa, cui
 satisfaciendum est dicendo, interdum contin-
 gere, ut qui dominus est, alienare absolute non
 possit, ut docetur in *princip. Inst. quibus aliena-*
re liceat; vel absque certa solennitate alienare
 nequeat, ut contingit in minore, possessore ma-
 joratus, & similibus, ut probant Molina *de pri-*
mog. lib. 1. cap. 11. §. 18. Covar. *lib. 3. variar.*
cap. 5. à num. 5. Unde licet penes Ecclesiam verum
 dominium rerum ipsius resideat, tamen jus-
 tis ex causis supra relatis potuerunt sacri cano-
 nes alienationem ipsarum rerum sine certa solen-
 nitate prohibere. Accedit, quia Ecclesia ipsa,
 penes quam dominium residet, expers est ani-
 mi, seu consensus; unde cum alienatio explica-
 ti debeat per ejus Prælatos, & illi tantum sunt

administratores, possunt res ipsas distrahere;
 Nec obstat primum augmentum, pro cuius so-
 lutione, omisâ questione, utrum repudiatio
 hæreditatis, vel legati sit alienatio, quam latè
 disputant Fornerius, Gentilis, & Godeus in *l. alie-*
nationis ff. de v. s. Olvaldus lib. 23. Donellus c. 18. lit-
tera E. Gomez lib. 2. variar. cap. 14. num. 14. Ca-
 stillo *lib. 1. controu. cap. 112.* plures congeffi à
 Meta *lib. 2. variar. cap. 41. per tot.* dicendum est,
 Prælatum Ecclesiæ non posse exemplo tutoris
 repudiare hæreditatem delatam, vel legatum re-
 lictum Ecclesiæ, ut probat Gibalinus *rom. 2. de*
negoe. lib. 4. cap. 8. sect. 5. quia ut supra dixi,
 non solum prohibitum est illi res Ecclesiæ alie-
 nare, verum & jura illi competentia, *cap. 2. hoc*
tit. in 6. Clement. 1. hoc tit. unde poterit jus Ec-
 clesiæ delatum repudiare, ut probant Molina *de*
iustitia, tract. 2. disp. 468. num. 12. Arias de Mesa
dicto cap. 41. num. 11. & ita in acquirendis non
 posse Prælatum præjudicare Ecclesiæ, probant
 Gratianus *disc. cap. 674.* Redoanus *de rebus Ec-*
cles. quest. 2. cap. 12. Velbene, & alii, quos
 laudat & sequitur Valeron *de transact. tit. 4.*
quest. 1. ex num. 7. Nec obstat textus in *dicto cap.*
final. 17. quest. 4. nam omisiss quæ pro ejus illu-
 stratione adduxerunt Covar. *lib. 1. var. cap. 19.*
 Donellus *lib. 12. cap. 32.* Petrus Gregorius *lib. 3.*
de republica, cap. 14. num. 13. Fornerius *lib. 2. re-*
rum quotid. cap. 8. Meril *lib. 2. obs. cap. 34.* Man-
 cinius *sacri juris dissert. 15. cap. 16.* Mornacius
 in *l. Papin. §. si Imperator. ff. de inoffic. Ri-*
 therurtius in *notis ad Salvianum, fol. 430.* Vinnius
lib. 2. select. cap. 32. Manrique *de differenti. q. 47.*
 Hermosilla in *l. 8. tit. 3. part. 5.* dicen-
 dum est, in eo textu non dubitari, an in repu-
 diatione hæreditatis, de qua in eo textu agitur,
 deberet intervenire solennitas, vel non; sed an
 in eo casu Aurelius Episcopus à D. Augustino
 relatus, excusandus esset, quia donationem red-
 didit, & restituit filiis donatoris postea natis, Et
 docetur Episcopum res donatas restituere debe-
 re, non jure fori, sed jure poli; quia cum illa do-
 natio facta fuisset ab eo, qui liberos non habebat,
 nec sperabat, susceptus postea liberis à dona-
 tore, qui si de illis cogitasset, talem donationem
 non fecisset, juxta legem si unquam, *C. de revo-*
candis, l. cum avus, ff. de condit. & demonstr. mer-
itò dicitur in dict. cap. final. contra mentem do-
natoris, & æquitatem naturalem non posse Ec-
clesiam retinere res sibi donatas. Nec obstat ulti-
 ma difficultas, pro cuius solutione dicendum
 est, quod cum regulariter alienatione rerum pro-
 hibita, non censetur inhibita alienatio, quæ ex
 juris necessitate fit, *l. 1. ff. de fundo dotati, l. §.*
post. item 12. l. alienationes 13. ff. famul. erescund.
l. 1. C. commun. divid. l. filius 114. §. Divi, l. 2.
ff. de legat. 1. l. peto 69. §. prædium, ff. de le-
gat. 2. l. sed & si 3. §. pignori, ff. de rebus eorum,
l. inter 17. C. de præd. minor. docent Molina lib. 4.
de primog. cap. 8. Donellus *lib. 9. comment. cap. 10.*
 Cujacius *lib. 7. 99. Papin.* & ibi Faber in *d. l. alie-*
nationis, ff. famul. erescund. Castillo *lib. 5. con-*
trou. cap. 113. idem in hac prohibitione aliena-
 tionis rerum Ecclesiæ non comprehenditur alie-
 natio, quæ ex juris necessitate fit, ut latè probat
 Arias à Mesa *lib. 3. variar. cap. 26. §. 27.* qui hujus
 necessariæ alienationis varia exempla refert. Pri-
 mum quoties iudicis sententiâ res aliqua ab Ec-
 clesia auferatur legitime; nam eo casu etiam res
 minorum, vel dotales alienari possunt, *d. l. 1. ff.*
de

de fundo dotali, dist. l. 3. §. pignori, de rebus eorum. Secundum, cum ad divisionem prædii communis Ecclesiæ provocatur, quem casum illustrat Arias de Mela dist. lib. 3. cap. 28. per tot. & jam examinavi in cap. 3. de probat. Tertium exemplum refert Mela dist. cap. 27. cum res pignori subiecta distrahitur; hæc enim alienatio magis executio prioris obligationis, quam nova obligatio est, l. qui pupillarum 7. §. 1. ff. de rebus eorum; nec interest, quod in eodem ait Ulpianus, tutius esse si prius Prætor adeatur, quasi illius decretum necessarium sit ad pignoris distractionem; nam verbum *potius*, ubi consilium potius, quam necessitatem importat, ut in l. qui servum 34. §. si cui, ff. de obi. & del. cap. quem admodum 25. §. ultim. de iurejur. Nec etiam obstat §. si Prætor, ejusdem legis 7. ubi docetur, quod si res ex decreto Prætoris pignori datur, non poterit distrahi absque novo decreto. Nam hoc ita accipiendum est, si statim ac decretum pignoris causâ datum est, petatur distractio; secus verò si ex postfacto venditio fiat; juxta legem 4. ff. de pignorant. Quartum exemplum refert Mela dist. cap. 26. cum Ecclesiæ est hæres instituta & rogata est restituere hereditatem, quo casu absque ulla solemnitate restituere eam valet; quia hæc alienatio non tam ex voluntate Ecclesiæ fit, quam ex necessitate, argumento textus in l. magis pu- to 5. §. si fundus, ff. de rebus eorum. Quintum exemplum adducitur ex casu usufructio- nis, seu præscriptionis rerum Ecclesiæ, quod examinavi in cap. de quarta, de prescript. Ultimum tandem exemplum adducit Mela dist. cap. 27. num. 6. ex redemptione census Ecclesiæ facta sine solemnitate; quia quamvis qui solutionem recepit, alienare intelligatur, §. at ex contrario, Instit. quibus alienare licet; tamen necessaria potius quam voluntaria est, cum ex legis ministerio fiat, immò ex natura contractus obligatio resolvatur, ut docetur Gaspar Rodriguez de annuis reddit. lib. 2. quæst. 15. §. num. 80. Avendanno de censibus cap. 105. num. 2.

Manet ergo, præsentem prohibitionem locum non habere in alienatione necessaria; nec tunc obstat textus in l. quidam 10. l. rogo 21. ff. de fidei- commiss. libert. ubi prohibita servi alienatione a testatore, non solum voluntaria, verum & neces- saria, distractio prohibita censetur, adeo ut quocumque modo hæres servum alienaverit, libertas illi competat: ergo idem dicendum est in præsentem prohibitionem alienationis rerum Ecclesiæ. Pro quorum iurium expositione, omissis solutionibus traditis à Rolando, & Ruino, quas refert Arias de Mela dicto cap. 26. num. 10. dicendum est, aliquando prohiberi alienationem servorum à testatore odioso ipsorum, ut in l. ea quidem §. C. si mancipium; quod & fecisse Augustinum testis est Suetonius in eius vita, cap. 21. aliquando verò prohiberi favore ipsorum, ut non aliam, quam hæredis expectantur servitu- tem, quo casu si alienati sint, libertatem assequuntur, l. cum fidei 9. dist. l. quidam 10. ut contingit in domo alienari prohibita, quæ in casum alienationis censetur per fideicommissum proximioribus de familia relicta, l. peto 69. §. fratris, ff. de legat. 2. Unde ad effectum fideicommissi consequendi nihil interest, quoquo modo distractio fiat, ex voluntate videlicet, an ex necessitate, quia utroque casu impleta conditio censetur, ut explicat Cujacius lib. 15. obf. cap. 5. licet in aliis casibus supra relatis non idem procedat. Illud tamen circa eundem casum discrimen notandum est, inter casum, in quo servorum distractio fit urgentibus testatoris creditoribus, seu alienatione necessaria ex pacto ejusdem proveniente, aut propter creditores hæredis, aut in d. l. peto §. prædium, l. Status 48. §. ult. ff. de iure fidei; ut primo casu etiam servi, aut bona alienentur, fideicommissum extinguatur, d. l. cum fidei 9. ubi nondum, pro non, accipi notavit Gothofredus ibi: si verò urgentibus hæredis creditoribus vendantur, fideicommissum competit, quia ejus conditio adimpleta est; prosequitur Arias de Mela dist. cap. 26. num. 10.

14.
Exponitur
quidam
10. l. rogo
21. ff. de fi-
dei. libert.

CAPVT VI.

(a) Symmachus Papa.

Si quis presbyterorum, diaconorum, seu defensorum alienanti prædium Ecclesiæ subscripserit, quo iratus Deus animas percutit, anathemate feriatur, servatâ, quam præmissimus, in alienatorem vindictâ, nisi fortè & alienator sibi, dum repetit; & qui acceperit, celeri restitutione prospexit. Quod si minore animæ suæ curâ quisquam remedium oblatum fortè neglexerint, præter ea pœnarum genera, quæ superius tenentur adscripta, contra fas si quod præceptum fuerit documentum, univèrsis viribus suis, quævis ab initio nullas vires habuerit, efferetur. Sed etiam liceat quibuscumque ecclesiasticis personis vocem contradictionis offerre, & ecclesiastica auctoritate fulciri, ita ut cum fructibus possint alienata reposcere. Hujus autem constituti legem in Apostolica tantum volumus Sede servari, univèrsis Ecclesiis per provincias, quæ proposito religionis convenire Rectores earum vide- rint, more servato.

NOTÆ.

(a) Symmachus.] Ita etiam legitur in prima col- lectione, sub hoc tit. cap. 6. addendum autem D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars I.

est. in Synodo Romana. Et licet Conciliis legat ter- tia, can. 4. §. 6. tamen in ea Synodo non reperiuntur hæc verba; extat tamen sententia ferè eisdem verbis concepta in Synodo 6. Romana, celebra-